

Lokaal gezondheidsbeleid 2022 – 2026

Samenvatting

De Wet publieke gezondheid (Wpg) verplicht gemeenten iedere vier jaar een nieuw lokaal gezondheidsbeleid op te stellen. In dit lokale gezondheidsbeleid leggen we onze ambities vast voor de periode van 2022-2026. Het lokaal gezondheidsbeleid sluit aan op de strategische visie "Samen voor een sociaal Oirschot" die in het najaar van 2021 door de raad is vastgesteld.

Evenals in het landelijke beleid stellen we in Oirschot 'positieve gezondheid' centraal en richten we ons naast preventie, op de aanpak van achterliggende problematiek bij gezondheidsproblemen. Om deze achterliggende problematiek te kunnen aanpakken is samenwerking noodzakelijk waarbij domein overstijgend wordt gewerkt. Oirschot wil een gemeente zijn waar men gezond kan leven, werken, wonen en opgroeien!

Oirschot wil een gemeente zijn waar men gezond kan leven, werken, wonen en opgroeien!

In het lokaal gezondheidsbeleid 2022-2026 gaan we:

- a. daadwerkelijk werken vanuit het concept van positieve gezondheid
- b. kiezen voor een integrale, samenhangende aanpak
- c. extra aandacht geven aan kwetsbare groepen
- d. inzicht krijgen in de effectiviteit van onze interventies
- e. preventief werken: voorkomen is beter dan genezen
- f. landelijke en lokale regelgeving naleven en handhaven
- g. aandacht blijven geven aan passende communicatie

Op grond van de gezondheidscijfers in Oirschot, de landelijke gezondheidsnota en de thema's waar het grootste gezondheidspotentieel ligt, focust ons gezondheidsbeleid de komende jaren op **een gezonde start, een gezonde leefstijl, een gezonde geest** en een **gezonde omgeving**.

Om tot een efficiënt lokaal gezondheidsbeleid te komen, hebben we vanuit deze ambities zo concreet mogelijk lokale doelen gesteld. We pakken niet alles aan, alleen wat beïnvloedbaar is door ons als gemeente en waarvan we resultaat verwachten.

Ambitie	Lokale doelstellingen 2022- 2026
Een gezonde start	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ouders goed voorbereid aan de zwangerschap beginnen – Medische en sociale problemen tijdens de zwangerschap tijdig worden gesignaleerd en hulp op maat wordt geboden – Opvoedstress bespreekbaar wordt en er opvoedondersteuning is zodat ontwikkelings- en opvoedproblemen voorkomen worden
Een gezonde leefstijl	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Minder jongeren onder de 18 jaar alcohol drinken en dat volwassenen minder alcohol drinken – Minder jongeren en jongvolwassenen drugs gebruiken – Het aantal kinderen met overgewicht niet toeneemt en het aantal volwassenen met overgewicht minder wordt – Sport en bewegen voor iedereen mogelijk is en dat meer kinderen voldoen aan de beweegnorm – Minder jongeren roken – Gehoorschade als gevolg van vrijetijdslawaai zoveel mogelijk wordt voorkomen
Een gezonde geest	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Meer jongeren zich weerbaar en mentaal gezond voelen – Minder inwoners zich (ernstig) eenzaam voelen

Een gezonde omgeving	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Gezondheid vanaf 2023 een vast onderdeel van de belangenafwegingen in het ruimtelijk domein is en dat de domeinoverstijgende samenwerking vanzelfsprekend is binnen de gemeentelijke organisatie - De inrichting van de omgeving meer uitnodigt om gezonde keuzes te maken - Gezondheid een volwaardig, integraal onderdeel van de omgevingsplannen wordt
----------------------	---

Binnen deze ambities willen we succesvolle activiteiten voortzetten en versterken. Met onze (formele én in-formele) partners onderzoeken we waar ruimte is voor nieuwe initiatieven en activiteiten. Waar zinvol en mogelijk maken we gebruik van alternatieve financieringsmogelijkheden zoals landelijke subsidies.

De activiteiten die horen bij de lokale doelstellingen worden uitgewerkt in een uitvoeringsagenda. Deze uitvoeringsagenda zal ter informatie aan de raad worden aangeboden.

Inleiding

Voor u ligt de nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2022- 2026 van de gemeente Oirschot. Hierin benoemen wij de onderdelen van het gezondheidsbeleid in Oirschot die de komende vier jaar extra aandacht krijgen.

We hebben voor deze prioriteiten gekozen op basis van de jeugdmonitor die de GGD in 2019 heeft uitgevoerd en de volwassenmonitor van de GGD uit 2020-2021. In het voorjaar van 2021 hebben we ervaringen van onze netwerkpartners uit het werkveld opgehaald. Van de Adviesraad Zorg en Samenleving hebben we in juni 2021 en in november 2021 inbreng ontvangen. Aan het college en de gemeenteraad is in september 2021 een themasessie aan het lokaal gezondheidsbeleid gewijd. Ook de adviezen van onze collega's uit het sociale en fysieke domein hebben een plek gekregen binnen dit gezondheidsbeleid.

We gaan verder op het pad dat het voorgaande lokale gezondheidsbeleid was ingeslagen. Gezondheidsbeleid is een kwestie van een lange adem; beleidsperioden van 4 jaar zijn vaak te kort om al significante effecten te kunnen zien. Het gezondheidsbeleid 2017-2021 had als speerpunten: 1. Eenzaamheid bij volwassenen, 2. Alcohol en drugsgebruik door jongeren, 3. Weerbaarheid van ouders en 4. Een gezonde leefomgeving. Met het oog op nieuwe ontwikkelingen zijn enkele speerpunten toegevoegd en accenten verlegd.

We werken samen met de samenleving en benutten de kracht van de samenleving. We faciliteren netwerken en vrijwilligers en verbinden ketenpartners die erop zijn gericht een bewust gezonde leefstijl van onze inwoners te bevorderen.

Het doel van ons lokaal gezondheidsbeleid is het bevorderen van een bewust gezonde leefstijl van onze inwoners zodat ze als actieve en vitale inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving.

Voor ons als gemeente is dit beleidsplan een opdracht: we laten zien wat onze ambities zijn en wat we gaan doen. Inwoners kunnen in dit beleidsplan zien waar de gemeente de komende vier jaar mee aan de slag gaat om hen te ondersteunen in hun streven naar een gezond en gelukkig leven, met elkaar en voor elkaar.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk zijn de wettelijke kaders en de context opgenomen. Het hoofdstuk start met het wettelijke kader vanuit de Wet publieke gezondheid. Vervolgens wordt de landelijke visie op gezondheid met de vier gezondheidsvraagstukken benoemd en de thema's waar het grootste gezondheidspotentieel ligt. Ook de impact van covid-19 op de publieke gezondheid komt aan bod en het hoofdstuk sluit af met de strategische visie sociale leefomgeving.

De informatie uit het eerste hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 vertaald naar de lokale visie op gezondheid. In het derde hoofdstuk worden de lokale gezondheidscijfers gepresenteerd.

Hoofdstuk 4 beschrijft onze ambities en hoofdstuk 5 onze doelstellingen. Hoofdstuk 6 is een financieel hoofdstuk. De uitvoeringsagenda wordt later in 2022 opgeleverd en houdt rekening met de akkoorden, plannen en beleidsstukken die in hoofdstuk 7 staan benoemd.

1. Kaders en context

1.1. Het wettelijk kader: de Wet publieke gezondheid (Wpg)

De Wet publieke gezondheid (Wpg) is het wettelijk kader voor de publieke gezondheidszorg. De definitie van publieke gezondheidszorg in de Wpg luidt: "gezondheid beschermende en gezondheid bevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen waaronder begrepen het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekten en hun risicofactoren". De Wpg heeft als kenmerk dat alle activiteiten zijn gericht op preventie en gezondheidsbevordering. De wet biedt tevens een kader voor de samenwerking tussen het Rijk en gemeenten op het terrein van de publieke gezondheidszorg.

Vanuit de Wet publieke gezondheid zijn gemeenten primair verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Algemene bevorderingstaken (artikel 2), onder andere de afstemming van de publieke gezondheidszorg met de curatieve gezondheidszorg, epidemiologie, gezondheidsbevordering en medische milieukunde.
- Jeugdgezondheidszorg tot 19 jaar (artikel 5).
- Oudergezondheidszorg vanaf 65 jaar (artikel 5a).
- Infectieziektebestrijding (artikel 6).

Uitvoering van de Wet publieke gezondheid ligt voor het grootste deel bij de GGD's (artikel 14). Burgermeester en wethouders dragen zorg voor het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen. Voordat het college een besluit neemt dat belangrijke gevolgen kan hebben voor de publieke gezondheidszorg is zij wettelijk verplicht advies te vragen aan de GGD (artikel 2 lid 2c en artikel 16).

1.2 Landelijke prioriteiten op het gebied van publieke gezondheid

In het "Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 - Gezondheid breed op de agenda" zijn vier landelijke vraagstukken uitgewerkt uit die het Rijk met voorrang gaat aanpakken:

- A. Gezondheid in het fysieke en sociale domein
- B. Gezondheidsachterstanden verkleinen
- C. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen
- D. Vitaal ouder worden

A. Gezondheid in de fysieke en sociale omgeving

De omgeving waarin mensen wonen, werken en leven is een van de factoren die hun gezondheid beïnvloedt. De fysieke en sociale leefomgeving staan niet los van elkaar: een gezond en toegankelijk ingerichte fysieke leefomgeving kan bijdragen aan een gezonde sociale leefomgeving en andersom. Het positief stimuleren van beide typen leefomgeving draagt zo niet alleen bij aan preventie en welbevinden, maar ook aan gezonde werknemers en een gunstig economisch vestigingsklimaat.

Een gezonde fysieke leefomgeving is dus onlosmakelijk verbonden met ruimtelijke ordening. De Omgevingswet, die vanaf 1 januari 2023 ingaat, geeft bestuurders en beleidsmakers meer ruimte om een gezonde leefomgeving te ontwikkelen.

B. Gezondheidsachterstanden verkleinen

Wie rijker en hoger opgeleid is, leeft gemiddeld langer en in betere gezondheid. Zo is het verschil in levensverwachting tussen mensen met een hoge en lage sociaaleconomische status (SES) ongeveer 6 jaar. Het verschil in het aantal jaren goed ervaren gezondheid bedraagt bijna 15 jaar.

Bij het verkleinen van gezondheidsachterstanden is het meeste effect is te verwachten van interventies tijdens de eerste levensfasen en preventieve interventies op het gebied van roken, alcohol en overgewicht. Inmiddels is helder dat deze interventies vooral kans van slagen hebben als er ook aandacht is voor achterliggende factoren, zoals gezondheidsvaardigheden, armoede en de directe leefomgeving.

C. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen

Er is veel aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren. In de discussie over dit onderwerp spelen verschillende maatschappelijke ontwikkelingen een rol, zoals ervaren prestatiedruk, de rol van sociale media en het leenstelsel voor studenten. Deze ontwikkelingen kunnen een effect hebben op de gezondheid, waar-door er meer risico is op psychische problemen, zoals depressies, slaapproblemen en toenemende stress. Of deze ontwikkelingen ook echt van invloed zijn op het aantal jongeren met psychische problemen, is op basis van de huidige cijfers niet te zeggen. Hoewel deze problemen ook optreden onder bijvoorbeeld men-sen die werken of mantelzorg verlenen, worden gemeentes geadviseerd te richten op de groep waar ge-meenten op dit moment de meeste gezondheidswinst kunnen behalen: jeugd en jongvolwassenen.

D. Vitaal ouder worden

Nederland vergrijsd: de leeftijdsopbouw van de bevolking verandert en het aandeel van oudere leeftijdsgroepen wordt steeds groter, waardoor de gemiddelde leeftijd van de bevolking toeneemt. In 2021 was de grijze druk 34 procent: op elke 65-plusser zijn er 3 mensen in de werkzame leeftijd (20-65 jaar). De

komende jaren zal dit nog toenemen tot bijna 50%, om daarna licht af te nemen, zo is de verwachting in de bevolkingsprognose.

1.3 Gezondheidspotentieel

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid¹ adviseert gemeenten om bij het bepalen van de lokaal-prioriteiten uit te gaan van waar het grootste gezondheidspotentieel ligt en hoe de grootste mogelijke winst te behalen valt.

Om zoveel mogelijk potentieel te kunnen benutten, volgen we de door de WRR voorgestelde prioriteiten:

- Nadruk op aanpak in het begin van de levensloop (van de periode vlak voor de zwangerschap tot en met het 18de levensjaar, in de brede zorg voor jeugd);
- Extra aandacht voor degenen met de grootste gezondheidsachterstand (zoals mensen met een lage sociaaleconomische status) en
- de drie speerpunten die de oorzaak zijn van een groot deel van de ziektelast in Nederland: roken, overgewicht (als gevolg van een ongezond eet- en beweegpatroon) en problematisch alcoholgebruik. Dit zijn tevens de pijlers van het Nationaal Preventieakkoord.

1.4 Impact COVID-19

Uit recent onderzoek van het RIVM² (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) blijkt dat COVID-19 invloed heeft op de toekomstige volksgezondheid. Zo hebben het virus en de maatregelen onder andere een grote invloed op de mentale gezondheid, lijken harder toe te slaan bij laag opgeleiden en leggen een grotere druk op de gezonde leefomgeving³. Ook roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht lijken toe te nemen sinds de coronacrisis. Zorg en ondersteuning voor zelfstandige thuiswonende ouderen is lastiger. Eveneens wordt gesignaleerd dat de generatiekloof groter is sinds de coronacrisis. De verwijdering tussen mensen in verschillende leeftijdsgroepen en levensfasen kunnen de solidariteit onder druk zetten.

Toch is er ook hoop dat deze crisis een keerpunt kan zijn. Onder meer om onze maatschappij te verduurzamen, gezonder te maken en te vergroenen. Diverse ontwikkelingen zijn door corona in een stroomversnelling gekomen. Denk aan zorg en ondersteuning op afstand, thuiswerken, en de digitale emancipatie van ouderen. Ook is het bewustzijn over het belang van een goede, toegankelijke zorg en de waardering voor het zorgpersoneel sterk toegenomen. Verder is de onderlinge verbondenheid in wijken en buurten versterkt, en ervaren mensen meer rust. Er ligt een uitdaging om de coronapandemie het hoofd te bieden en tegelijkertijd de goede ontwikkelingen die de crisis ook heeft gebracht, te behouden en te versterken.

1.5 Landelijke visie op gezondheid

In de landelijke nota⁴ is gekozen voor 3 domeinoverstijgende ontwikkelagenda's zodat ruimte is voor voort-schrijdend inzicht en het mogelijk is om oplossingen voor de lange termijn te ontwikkelen.

- **Achterliggende problematiek:** De problemen die achter een verminderde gezondheid schuilgaan, gaan verder dan het gezondheidsdomein. Armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een lage opleiding of de kwaliteit en de inrichting van de leefomgeving hebben allemaal invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt.
- **Positieve gezondheid:** Het gaat niet alleen om de lichamelijke kanten van gezondheid, maar ook om het vermogen je aan te passen, welbevinden, eigen regie, veerkracht, participatie en zingeving.
- **Samenwerking:** Gezondheidsvraagstukken worden vanuit een breed perspectief aangepakt; Health in All Policies (integraal gezondheidsbeleid)

1.6 Strategische visie sociale leefomgeving

In november 2021 is de strategische visie 'Samen werken voor een sociaal Oirschot' door de raad vastgesteld. De strategische visie overstijgt verschillende beleidsvelden van de sociale leefomgeving. De sociale leefomgeving heeft als ambitie: 'In de gemeente Oirschot zijn inwoners en samenleving vanuit eigen kracht en vanuit een positieve leefomgeving samenredzaam'. Dit past bij de bredere mission statement dat is gebaseerd op de toekomstvisie van Oirschot: 'Monumentaal, Ondernemend en Groen, daar voelt de MENS zich thuis'. Ook past het bij de Organisatievisie van Oirschot: 'Wij zijn een professionele organisatie met betrokken medewerkers die samen inspelen op de maatschappelijke opgaven in onze dynamische omgeving.'

1) "Van verschil naar potentieel. Een realistisch perspectief op de sociaaleconomische gezondheidsverschillen".

2) RIVM (2020) Verder kijken dan corona, over de toekomst van onze gezondheid

3) Nivel (2020) Eindrapport Eén tegen eenzaamheid: Monitoring eenzaamheid, participatie en sociale cohesie onder ouderen 2015 - 2020

4) Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 - Gezondheid breed op de agenda

Om deze ambitie te realiseren worden binnen het sociale domein vijf leidende principes gehanteerd:

1. Vanuit vertrouwen;
2. Eigen kracht staat centraal;
3. Samen met de samenleving;
4. Professionele ondersteuning op maat wanneer méér nodig is;
5. Efficiënte Bedrijfsvoering.

Deze principes beschrijven wat gemeente, inwoners en betrokken partijen van elkaar kunnen verwachten. Het beoogde effect is dat inwoners zich redzaam voelen, meer samenredzaam zijn, in een positieve leefomgeving en daardoor minder professionele ondersteuning nodig hebben.

Figuur 1 Maatschappelijke effecten

Om meer integraal te gaan werken zijn de vier maatschappelijke effecten vertaald naar beleidsdoelen. Een verdere uitwerking van de doelen met bijbehorende acties en maatregelen worden uitgewerkt in beleidsplannen en uitvoeringsplannen. Dit lokaal gezondheidsbeleid behoort tot het thema Gezondheid en leefstijl.

De doelen voor Gezondheid en leefstijl staan in onderstaande tabel weergegeven met daarbij de benodigde samenwerking met de beleidsthema's Participatie en Meedoen, Opvoeden en opgroeien, Sociale Veiligheid en Leefbaarheid.

Maatschappelijk effect	Doel	Beleids thema
Zelfredzame inwoners	Meer jeugdigen groeien (fysiek en mentaal) gezond op.	G+ O
	Kwetsbare groepen worden beter herkend om verschillen te verkleinen, zodat iedereen een gelijke kans heeft om mee te kunnen doen.	G + O + P
	Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl (fysiek en mentaal).	G
	Meer 65-plussers worden vitaal oud.	G
Positieve leefomgeving	Minder middelengebruik onder jongeren.	G + V
	Inwoners ervaren schonere en gezondere leefomgeving.	L + G
	Inwoners ervaren een (fysiek) veiligere omgeving.	L + G
Minder professionele ondersteuning	Een betere integrale toegang tot ondersteuning	G + O + P

2. Lokale visie op gezondheid

Evenals in het landelijke beleid stellen we in Oirschot 'positieve gezondheid' centraal en richten we ons naast preventie, op de aanpak van achterliggende problematiek bij gezondheidsproblemen. Om deze achterliggende problematiek te kunnen aanpakken is samenwerking noodzakelijk waarbij domein overstijgend wordt gewerkt. Oirschot wil een gemeente zijn waar men gezond kan leven, werken, wonen en opgroeien!

Oirschot wil een gemeente zijn waar men gezond kan leven, werken, wonen en opgroeien!

2.1 Onze uitgangspunten

In het afgeleide van de landelijke visie en de leidende principes uit onze Strategische visie op de sociale leefomgeving gaan we bij het lokaal gezondheidsbeleid 2022-2026:

a. daadwerkelijk werken vanuit het concept van positieve gezondheid

Gemeente Oirschot wil de bewustwording over de kansrijke mogelijkheden van het concept Positieve Gezondheid onder haar inwoners vergroten; samen met onze (uitvoerings)partners uit de sociale leefomgeving gaan we op zoek naar een eigen manier van werken met Positieve Gezondheid. We gaan samenwerken met de zorgverzekeraars en huisartsen, die dit concept reeds omarmd hebben. Grote winst van het actief werken met de handvatten vanuit Positieve Gezondheid is dat mensen zélf benoemen wat beter kan. De regie ligt bij henzelf. In deze visie is gezondheid niet langer alleen strikt het domein van de zorgprofessional maar van ons allemaal. Het gaat immers om het vermogen van mensen om met veranderende omstandigheden om te gaan (verdere toelichting positieve gezondheid in BIJLAGE I)

b. kiezen voor een integrale, samenhangende aanpak

Bij gezondheid spelen vele factoren een rol: van bewegen tot opleidingsniveau. Vaak gaat het bij gezondheidsproblemen om een optelsom van deze factoren. Bijvoorbeeld een combinatie van ongezonde leefstijl en een laag inkomen. We willen het bevorderen van gezondheid dus niet alleen benaderen vanuit de sociale leefomgeving. We benaderen gezondheid met een brede blik: binnen de gemeente, in dorpen en wijken en in de relaties met onze partners.

Belangrijkste kenmerken van de integrale aanpak zijn:

- Een integrale aanpak wordt door meerdere partijen uitgevoerd.
- De aanpak bestaat uit een mix van verschillende interventies.
- De aanpak is zowel gericht op het individu als op de brede omgeving.

Een integrale benadering heeft als meerwaarde dat aandacht en energie vanuit verschillende invalshoeken gericht wordt op hetzelfde beoogde effect, namelijk het welbevinden van de inwoners. Van de gemeente vraagt dit een heldere regierol. Dat betekent dat ontwikkelingen op verschillende domeinen met elkaar worden verbonden. Het betekent ook dat partijen die het beleid vertalen naar uitvoering, worden gestimuleerd tot samenwerking.

c. extra aandacht geven aan kwetsbare groepen

We streven naar een bewust gezonde leefstijl van onze inwoners zodat ze als actieve en vitale inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving. Het is hierbij van belang dat we extra aandacht geven aan kwetsbare groepen. We spreken van kwetsbaar als er sprake is van een opeenstapeling van lichamelijke, psychische en/of sociale en economisch belemmerende factoren in het functioneren, waardoor er een grotere kans is op negatieve gezondheidsuitkomsten. We geven prioriteit aan doelgroep jeugd (0-18) en kwetsbare inwoners.

d. inzicht krijgen in de effectiviteit van onze interventies

Het is niet altijd duidelijk welke interventies nu precies tot welke resultaten leiden. Het behalen van doelstellingen wordt ook beïnvloed door externe invloeden zoals bijvoorbeeld het promoten van (on)gezond gedrag door bedrijven, influencers op social media en het rijksbeleid.

Het doet er toe wat we lokaal doen, en het is belangrijk om de voortgang zo specifiek mogelijk te meten, maar we doen het in een omgeving die ook voortdurend in beweging is. Daarnaast is gezondheidsbeleid een kwestie van een lange adem; beleidsperioden van 4 jaar zijn vaak te kort om al significante effecten te kunnen zien.

We maken onze doelen zo concreet en meetbaar mogelijk. Daar waar kwantitatief meten niet mogelijk is, wordt er kwalitatief beoordeeld. We gaan dus tellen en vertellen!

e. preventief werken: voorkomen is beter dan genezen

Preventie is van groot belang: voorkomen is altijd beter dan genezen. Voor preventie is een integrale aanpak, waarbij verschillende partijen en verenigingen uit de domeinen van preventie, zorg en welzijn samenwerken, cruciaal. Dit geldt zeker voor preventie bij risicogroepen, bijvoorbeeld kwetsbare ouderen, mensen met overgewicht of mensen/ jongeren met psychische problemen.

Preventie is niet alleen een verantwoordelijkheid van de gemeente. Iedereen kan zelf iets doen aan het voorkomen of beperken van gezondheidsproblemen door te kiezen voor een gezonde leefstijl. Dat vraagt echter wel om kennis over wat gezond is en bijbehorend gedrag en vaardigheden. Als gemeente kunnen we inwoners die dat nodig hebben hierin ondersteunen.

f. landelijke en lokale regelgeving naleven en handhaven

De naleving en handhaving van landelijke en lokale regelgeving is essentieel. Randvoorwaarde voor het slagen van interventies zijn politiek en maatschappelijk draagvlak; daarom zijn we bij de totstand-

koming en uitvoering van dit beleid continue in gesprek met alle betrokkenen. We integreren de landelijke prioriteiten en gebruiken de landelijk beschikbare programma's.

g. aandacht blijven geven aan passende communicatie

“Samen met u zijn wij een gezond Oirschot!” Het is belangrijk dat onze boodschap naar alle inwoners vol-doende, maar vooral passend, wordt gecommuniceerd. Naast het betrekken van de doelgroepen bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van het lokaal gezondheidsbeleid, is het ook belangrijk dat er naar alle inwoners voldoende maar vooral ook passend wordt gecommuniceerd over activiteiten en resultaten. We houden rekening met laaggeletterdheid en beperkte gezondheidsvaardigheden. Zo laten we zien dat beleid meer is dan een plan op papier.

3. Gezondheid in Oirschot; de cijfers

In dit hoofdstuk beschrijven we de opvallendste uitkomsten uit de meest recente onderzoeken van de GGD naar de lokale gezondheid in Oirschot: de Jeugdmonitor 12-18 jaar (najaar 2019) en de Volwassenmonitors 18-65 en 65 jaar+ (najaar 2020). De Jeugdmonitor is dus uitgevoerd voor de uitbraak van de coronapandemie.

Jeugd 12- 18 jaar

- ✓ 88% vindt de eigen gezondheid (heel) goed
- ✓ 84% woont bij beide ouders
- ✓ 75% geeft woonbuurt een rapportcijfer van 8 of meer
- ✓ 83% is lid van een club of vereniging
- ✓ 98% heeft geen grote schulden

- Het aantal jongeren dat zich psychisch ongezond voelt steeg sinds 2011 van 10% naar 19%
- 30% van de jongeren in Oirschot voelt zich vaak gestrest. Mn door school en “alles dat moet”
- Eenzaamheid (zowel sociaal als emotioneel) is gestegen van 22% in 2015 naar 32% in 2019
- 10% van de jongeren heeft de afgelopen 12 maanden *suicide* overwogen
- 22% van de jongeren 12 – 17 jaar is de afgelopen 4 weken dronken of aangeschoten geweest
- 57% van de jongeren van 12 - 17 jaar die al alcohol drinken is de afgelopen 4 weken dronken of aangeschoten geweest
- 20% van jongeren 16-18 heeft wel eens softdrugs gebruikt. 4% wel eens harddrugs gebruikt.

Volwassenen (incl. 65- plussers)

- ✓ 82% voelt zich gelukkig. Welbevinden iets positiever dan regio.
- ✓ > 90% geeft een voldoende voor de eigen woning/ buurt. Veel sociale samenhang.
- ✓ Hoge deelname vrijwilligerswerk en lidmaatschap club
- ✓ > 90% heeft hulp beschikbaar in omgeving
- ✓ Steeds minder inwoners moeite met rondkomen.

- De ervaren gezondheid en geluk is bij 65- plussers uit de Beerzen, beduidend minder dan bij 65- plussers uit Oirschot/ Spoordonk
- De helft van de 65- plussers voelt zich eenzaam waarvan 10% ernstig eenzaam
- Meer dan de helft van de inwoners van 18 jaar en ouder uit Oirschot, is te zwaar
- 73% van de 18- 65jarigen houdt zich niet aan de alcoholnorm (max 1 glas per dag); dit geldt ook voor 55% van de 65- plussers
- In Zuidoost- Brabant vindt 74% van de mensen tussen 18- 24 jaar het normaal als iemand softdrugs gebruikt; 32% van de groep tussen 18- 24 jaar vindt het normaal als iemand harddrugs gebruikt

In BIJLAGE II worden de trends en ontwikkelingen in Oirschot nader toegelicht.

De resultaten uit de gezondheidsmonitor laten zien dat we vooral aandacht moeten hebben voor mentale gezondheid, alcohol- en drugsgebruik en overgewicht.

4. Onze ambities

Op grond van de gezondheidscijfers in Oirschot, de landelijke gezondheidsnota en die thema's waar het grootste gezondheidspotentieel ligt, focust ons gezondheidsbeleid de komende jaren op een gezonde start, een gezonde leefstijl, een gezonde geest en een gezonde omgeving. Dit betekent dat we grotendeels verder gaan met de ambities uit het voorgaande gezondheidsbeleid.

4.1 Gezonde start

"Elk kind groeit veilig, gelukkig en gezond op"

We richten ons op een goede start in de eerste 1000 dagen van een kind. In het najaar van 2020 is in gemeente Oirschot (in samenwerking met gemeente Best) het project Kansrijke Start van start gegaan. Kansrijke Start richt zich op het bevorderen van de samenwerking tussen het geboortedomein (zoals verloskunde en kraamzorg) en het sociale domein (zoals jeugdgezondheidszorg, jeugdhulpverlening en welzijnswerk). Gezamenlijk spannen de partners zich in om ervoor te zorgen dat ouders en kinderen -met of zonder ondersteuning- samen een gezonde, veilige en kansrijke start maken, waarbij zowel ouders als professionals weten waar ze terecht kunnen voor passend aanbod en waarbij ketenpartners tijdig signaleren, soepel samenwerken en voor kwetsbare gezinnen de juiste begeleiding kunnen bieden. Er is specifiek aandacht voor kwetsbare groepen zoals multi-probleem gezinnen, anderstaligen en moeders met een postnatale depressie.

4.2 Gezonde leefstijl

"De keuze voor een gezonde leefstijl is gemakkelijk"

We gaan voor een verbetering van de leefstijl van onze inwoners. Met de verbetering van de leefstijl willen we bereiken dat onze inwoners vitaal oud worden. Ook de ambities overgewicht, roken en alcohol uit het Nationaal Preventieakkoord komen hierin terug. Gezien het hoge alcohol en drugsgebruik voegen we als extra onderwerp 'drugspreventie' toe. Hiermee volgen we de motie van de raad (november 2021) op een samenhangend preventie- en actieplan 'alcohol en drugs onder jongeren' te prioriteren in het gezondheidsbeleid. Ook willen we de aanpak om gehoorschade te voorkomen blijven continueren en is deze doelstelling in dit beleidsplan opgenomen⁵.

4.3 Gezonde geest

"Onze inwoners voelen zich mentaal gezond en gelukkig"

Dit richt zich vooral op het verder terugdringen en voorkomen van psychische problematiek onder onze inwoners. We willen vooral de mentale gezondheid en weerbaarheid onder jongeren vergroten en ernstige eenzaamheid onder (oudere) inwoners verminderen.

4.4 Gezonde omgeving

"Een gezonde, toegankelijke en uitnodigende omgeving voor jong en oud"

We zetten in op een toegankelijke en uitnodigende omgeving waarin ontmoeten en bewegen worden gestimuleerd.

Binnen deze ambities willen we succesvolle activiteiten voortzetten en versterken. Met onze (formele én in-formele) partners onderzoeken we waar ruimte is voor nieuwe initiatieven en activiteiten. Waar zinvol en mogelijk maken we gebruik van alternatieve financieringsmogelijkheden zoals landelijke subsidies.

5. Onze doelstellingen

Om tot een efficiënt lokaal gezondheidsbeleid te komen is het nodig vanuit de ambities zo concreet mogelijk lokale doelen te stellen. We pakken niet alles aan, alleen wat beïnvloedbaar is door ons als gemeente en waarvan we resultaat verwachten. Bijvoorbeeld omdat er elders goede resultaten mee zijn behaald. We doen al veel; niet alles hoeft via nieuwe projecten. Soms gaat het ook om het zichtbaarder maken van alles dat we al doen of om het versterken van activiteiten of verbeteren van de samenwerking.

Om effecten te kunnen meten moeten we doelen stellen. Hiervoor gebruiken we de in het gezondheidsbeleid gebruikelijke ER- doelen (mindER, meER, grotER enz). Door de inzet van verschillende interventies en in-spanningen op meerdere niveaus (die elkaar ook nog eens beïnvloeden) is het isoleren van effecten van losse interventies en inspanningen binnen de totale integrale aanpak haast onmogelijk. Inspanningen vanuit het gemeentelijk beleid zijn niet altijd (goed) meetbaar binnen een cyclus van vier jaar.

5) Meer informatie 19.I001068 RIB september 2019

Ambitie	Lokale doelstellingen 2022- 2026
Een gezonde start	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ouders goed voorbereid aan de zwangerschap beginnen - Medische en sociale problemen tijdens de zwangerschap tijdig worden gesignaleerd en hulp op maat wordt geboden - Opvoedstress bespreekbaar wordt en er opvoedondersteuning is zodat ontwikkelings- en opvoedproblemen voorkomen worden
Een gezonde leefstijl	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minder jongeren onder de 18 jaar alcohol drinken en dat volwassenen minder alcohol drinken - Minder jongeren en jongvolwassenen drugs gebruiken - Het aantal kinderen met overgewicht niet toeneemt en het aantal volwassenen met overgewicht minder wordt - Sport en bewegen voor iedereen mogelijk is en dat meer kinderen voldoen aan de beweegnorm - Minder jongeren roken - Gehoorschade als gevolg van vrijetijdslawaai zoveel mogelijk wordt voorkomen
Een gezonde geest	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer jongeren zich weerbaar en mentaal gezond voelen - Minder inwoners zich (ernstig) eenzaam voelen
Een gezonde omgeving	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Gezondheid vanaf 2023 een vast onderdeel van de belangenafwegingen in het ruimtelijk domein is en dat de domeinoverstijgende samenwerking vanzelfsprekend is binnen de gemeentelijke organisatie - De inrichting van de omgeving meer uitnodigt om gezonde keuzes te maken - Gezondheid een volwaardig, integraal onderdeel van de omgevingsplannen wordt

In BIJLAGE IV worden de Oirschotse ambities en doelstellingen nader uitgewerkt, welke als basis dienen voor de lokale uitvoeringsagenda.

6. Financiën

Voor de Wpg bestaan, in tegenstelling tot de Zvw (Zorgverzekeringswet) en Wlz (Wet langdurige zorg), geen landelijk vastgestelde bekostigingsregels. Elke gemeente stelt eigen regels vast met betrekking tot de voorwaarden voor de uitvoering van preventie, zorg, ondersteuning en jeugdhulp. Voor de Wpg, de Wmo 2015 en de Jeugdwet worden deze regels vastgelegd in een gemeentelijke verordening. Alle uitgaven worden ingepast in de gemeentelijke begroting. Los van wettelijke verantwoordelijkheden/mogelijkheden kunnen gemeenten vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid er voor kiezen om preventie te bevorderen door initiatieven uit eigen financiële middelen te betalen.

Onze beschikbare middelen zijn schaars, zowel financieel als wat betreft formatie. De belangrijkste partij voor de uitvoering van het gezondheidsbeleid is de GGD Brabant- Zuidoost. Voor de gemeentelijke bijdrage aan de kosten van de GGD is in de gemeentebegroting voorzien onder vermelding van openbare gezondheidszorg.

Voor de uitvoering van aanvullende maatregelen in het kader van het gezondheidsbeleid wordt deels het budget voor uitvoering gezondheidsbeleid ingezet en deels budgetten die vallen onder andere domeinen zoals Wmo, Jeugdwet, Armoedebeleid, Verkeer, Sport, enz. Dit alles binnen de financiële kaders in de gemeentebegroting.

Toch hebben we gekozen voor een ambitieus beleid omdat we voor het jaar 2022 en deels 2023 incidentele middelen beschikbaar hebben. Een voorbeeld zijn de rijksmiddelen die beschikbaar zijn gekomen ten behoeve van Kansrijke Start, het realiseren en het uitvoeren van het Lokale Preventieakkoord en extra middelen die zijn ontvangen om negatieve gezondheidseffecten van de coronamaatregelen zoveel mogelijk tegen te gaan om verdere schade te voorkomen.

Ook hebben we extra coronamiddelen ontvangen voor de ondersteuning aan jeugdigen, bestrijding eenzaamheid ouderen en extra begeleiding voor kwetsbare groepen. Voor de besteding van deze extra co-ronamiddelen zijn integrale herstelplannen ontwikkeld die aansluiten op dit beleidsplan. Omdat ze door de beleidsthema's 'Participatie en Meedoen' en 'Opvoeden en Opgroeien' worden beheerd, zijn deze middelen niet opgenomen in het overzicht van huidige middelen voor de uitvoering van het gezondheidsbeleid.

Vanaf 2023 nemen de incidentele budgetten af en zullen we meer structurele middelen nodig hebben voor de uitvoering van Kansrijke Start, het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik en het stimuleren van gezond beweeg- en eetgedrag om overgewicht tegen te gaan. De aanvraag van nieuwe middelen worden meegenomen in de P&C cyclus (Koersnotitie). Indien geen extra structurele middelen voor handen zijn, zal de uitvoeringsagenda hierop worden aangepast.

Tabel 1 Overzicht van huidige middelen (maart 2022)

	2022	2023	2024	2025
Voorlichting & Preventie	47.424	47.424	47.424	47.424
Oirschot in Beweging	40.182	40.182	40.182	40.182
Openbare gezondheid (95% GGD, 5% maatwerk)	660.374	688.621	688.356	702.804
Incidentele budgetten	53.475	10.000	-	-
Totale budget	€ 791.455	€ 771.86.227	€ 775.962	€ 790.410

7. Op weg naar de uitvoeringsagenda

In voorgaande hoofdstuk zijn de uitgangspunten, ambities en doelstellingen van het lokaal gezondheidsbeleid benoemd. Deze worden verwerkt in een nader uit te werken uitvoeringsagenda. In de uitvoeringsagenda wordt rekening gehouden met de volgende akkoorden, plannen en beleidsstukken.

Lokale Educatieve Agenda gemeente Oirschot 2021-2025⁶

De Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2021- 2025 is opgesteld door en voor lokale samenwerkingspartners (SKOBOS, RBOB de Kempen, V.O. Best-Oirschot, Korein, Stichting Samenwijs, Ik-OOK!, LEV Groep, GGD Brabant- Zuidoost, Bibliotheek De Kempen en de gemeente Oirschot). Het geeft onze visie en ambities weer op het lokaal onderwijsbeleid (en aanpalend jeugdbeleid) en vooral wat we samen willen bereiken. Vooruitlopend op het nieuwe lokale gezondheidsbeleid is ook hier het thema "gezondheid en leefstijl" opgenomen. De jaarlijkse uitvoeringsprogramma's bij de LEA bevatten de concrete uitvoering van projecten op enkele speerpunten uit dit beleidskader.

Vanuit het thema "gezondheid en leefstijl" worden in deze LEA de volgende resultaten nagestreefd: (te realiseren in 2025):

- (2-18 jaar) Toename van de beweegparticipatie van jeugdigen;
- (12-18 jaar) Afname van het alcohol- en drugsgebruik onder jeugdigen;
- (12-18 jaar) Stijging van de startleeftijd van alcoholgebruik onder jeugdigen;
- (10-18 jaar) Ouderbetrokkenheid vergroten bij het thema alcohol en drugs, gericht op het tegengaan van normalisering van alcohol- en drugsgebruik door minderjarigen;
- (12-18 jaar) Jongeren zijn zich meer bewust van de gevaren en risico's rondom alcohol- en drugsgebruik;
- Toename van het aantal doorverwijzingen vanuit de jeugdgezondheidszorg (GGD) naar de sportcoach rondom sporten en bewegen.

Preventie- en handhavingsplan alcohol

Effectief preventiebeleid maar zeker ook effectieve handhaving zijn van belang om de naleving van de Alcoholwet te vergroten. Met het huidige 'preventie- en handhavingsplan alcohol' zet Oirschot in op een afname van het alcoholgebruik onder minderjarigen en een gedragsverandering bij ouders. Het preventie en handhavingsplan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet. Het huidige plan loopt tot 2022.

Het nieuwe plan zal op basis van de meest recente inzichten uit de gezondheidsmonitors, de wijzigingen in de Alcoholwet sinds 1 juli 2021 ten opzichte van de eerdere Horecawet en onderliggend lokaal gezondheidsbeleid eind 2022 ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Daarmee wordt het nieuwe plan een essentieel onderdeel van de uitvoering van het nieuwe preventieve lokaal gezondheidsbeleid

6) Meer informatie: RIB 21.1002190 juli 2021

en komt zowel ten goede aan de gezondheid van de inwoners van Oirschot als aan de preventie van alcohol gerelateerde problemen rond veiligheid en overlast, zoals vernielingen en geweld.

Het Lokaal Preventieakkoord

Gemeente Oirschot heeft met ingang van 2022 een Lokaal Preventieakkoord. Het lokale Oirschots akkoord richt zich op overgewicht en alcohol & drugs. Het lokale akkoord bevat de praktische uitvoering van enkele speerpunten uit dit beleidskader.

Oirschot in beweging

Het project Oirschot in beweging (OIB) is een samenwerkingsverband van diverse partijen die samen met veel actieve vrijwilligers (inactieve) inwoners activeren. De coördinatie van Oirschot in Beweging is bij WIJzer belegd. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl is OIB een zeer belangrijke uitvoeringspartner in onderliggend lokaal gezondheidsbeleid.

Naast het verhogen van sport- en beweegparticipatie heeft Oirschot in beweging als doel:

Het stimuleren en vergroten van de samenwerking, afstemming en ontschotting onder de aanbieders van sport- en beweegactiviteiten, zorg- en welzijnsinstanties en het onderwijs en het versterken van de sportverenigingen om o.a. een sterkere maatschappelijke rol te kunnen spelen.

Daarnaast is gemeente Oirschot aangesloten bij Uniek Sporten; een regionaal samenwerkingsverband dat de beweegparticipatie van mensen met een beperking wil vergroten. Sportaanbieders die gehandicapten-sport willen aanbieden worden ondersteund en mensen met een beperking worden geholpen in het vinden van de juiste sport. Zo worden sporters en sportaanbieders met elkaar in contact gebracht.

Coronaherstelplan⁷

Het coronavirus en de lockdown hebben een flinke impact gehad op het dagelijks leven en het welbevinden van veel mensen. Om de negatieve effecten hiervan zoveel mogelijk te beperken, heeft het Rijk ons incidentele middelen verstrekt. Het college van B&W heeft ervoor gekozen om verkregen coronabudgetten in de eigen begroting te oormerken en deze gelden in te zetten voor het doel waarvoor de middelen zijn bedoeld. Voor het Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl wordt samen met de LEVGroep als hoofdaan-nemer een integraal herstelplan ontwikkeld gericht op het vergroten van het welzijn van onze inwoners (0-100 jaar). We hebben hiervoor kaders meegegeven zoals samenwerking met andere partijen (zoals professionele partners en lokaal verenigingsleven) en aansluiting op al bestaand beleid of bestaande activiteiten om te voorkomen dat er op zichzelf staande eenmalige activiteiten ontstaan.

Regio akkoord gezondheidsbevordering en preventie

In onze regio hebben Coöperatie Slimmer Leven, de GROZzterdam Vitaal in Brainport, de GGD Brabant Zuid Oost en de gemeente Eindhoven het initiatief genomen om een gezamenlijke visie te maken over gezondheidsbevordering en preventie voor de Brainportregio en daarover in het najaar van 2021 een akkoord te sluiten. De initiatiefnemers vertegenwoordigen samen veel regionale organisaties, waaronder ook gemeente Oirschot. Door maximale inzet op het benutten van het gezondheidspotentieel willen we dat in 2030 alle inwoners van de Brainport regio tenminste 3 jaren extra in goed ervaren gezondheid leven en dat de gezondheidsverschillen met 20% zijn afgenomen.

Aanpak gehoorschade⁸

Op 3 september 2019 heeft het college ingestemd met de aanpak gehoorschade Oirschot 2019-2020. Gehoorschade als gevolg van vrijetijdslawaai is een groot maatschappelijk probleem. Jaarlijks lopen veel -met name jonge- mensen permanente gehoorschade op. De helft van de gehoorschade ontstaat tijdens het uitgaan. Tijdens de corona-uitbraak heeft het uitgaansleven op een laag pitje gestaan en dat geldt dus ook voor de activiteiten uit het jaarplan. Bij versoepeling van de coronamaatregelen kunnen de activiteiten van de aanpak gehoorschade Oirschot 2019-2020 weer doorgang krijgen om permanente gehoorschade zo veel mogelijk te voorkomen.

Beleidsplannen sociale leefomgeving

In het uitvoeringsplan sluiten we aan bij de uitgangspunten van de strategische visie sociale leefomgeving 'Samen voor een sociaal Oirschot' en leggen we waar relevant verbinding met de overige beleidsplannen die worden (door)ontwikkeld: het beleidsplan Opvoeden en Opgroeien, het beleidsplan Participatie en Meedoen, de leefbaarheidsplannen en het regionale Integraal Veiligheidsplan 2019-2022. Deze plannen zijn nog in ontwikkeling.

Geschikt wonen voor ouderen, wonen met kwaliteit

7) Meer informatie RIB 22.1000456 april 2022

8) Meer informatie 19.1001068 RIB september 2019

De beleidsvisie “Geschikt wonen voor ouderen (wonen met kwaliteit en makkelijke zorg)” is vastgesteld in 2021 en onderdeel van de totale woonvisie van gemeente Oirschot. Deze beleidsvisie richt zich met name op de sterk groeiende groep ouderen boven de 75 jaar die zich in de komende 20 jaar zal verdubbelen. Als we weten dat 95% van deze ouderen tot op hoge leeftijd zelfstandig blijft wonen, dan vraagt dat om ingrijpende plannen op het gebied van wonen, voorzieningen, infrastructuur en zorgverlening. Plannen die samen met inwoners, met wooncoöperaties en vastgoedontwikkelaars en met zorgaanbieders worden ontwikkeld en ook worden uitgevoerd. Het college van B&W heeft gevraagd om toevoeging van uitvoeringsplannen die passen binnen de beleidsvisie. Voor het onderdeel preventie en gezondheidsbeleid zal de nadruk worden gelegd op het bevorderen van de positieve gezondheid om kwaliteit van leven te bevorderen en uitsluiting en eenzaamheid te voorkomen. De belangrijkste factoren om ouderen langer zelfstandig te laten wonen zijn: ‘Meer sociale samenhang’, ‘Veiligheid in en om de woning’ en ‘Prikkel om fysiek en cognitief actief te blijven’.

De Omgevingswet

Samenwerking tussen het fysiek en het sociaal domein is nog niet vanzelfsprekend. Beide domeinen hebben elkaar veel te bieden: het fysiek domein heeft de instrumenten in handen om de fysieke leefomgeving gezond in te richten. Het verder verbinden van de domeinen van gezondheid, sociale en fysieke omgeving is belangrijk om een omgeving te creëren die uitnodigt tot gezond gedrag of bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners. Daarnaast liggen er kansen voor gezondheid in het verbinden met andere thema's zoals klimaat-adaptatie, duurzaamheid en gezonde mobiliteit.

Per 1 januari 2023 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking: deze bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. Besluiten op basis van de Omgevingswet moeten erop gericht zijn om o.a. een ‘gezonde fysieke leefomgeving’ te bereiken.

Vanuit de landelijke nota “gezondheidsbeleid 2020- 2024” worden gemeenten gestimuleerd gezondheidsvraagstukken te benaderen vanuit een breed perspectief dat de verschillende domeinen overstijgt. Dit sluit een-op-een aan bij de integrale benadering en de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet. M.b.t. veehouderij en landbouw gelden landelijke wet- en regelgeving voor de emissies (geur en fijn stof). Verondersteld wordt, op het moment dat voldaan wordt aan de landelijke wet- en regelgeving, ook de volksgezondheid in voldoende mate beschermd wordt. Daarnaast hebben provincie en gemeente op een aantal aspecten strengere eisen en beleid die (extra) bescherming bieden voor inwoners en daarmee ook voor de volksgezondheid. Dit betreft beleid voor o.a. geur en fijn stof. Daarnaast gebruiken we in Oirschot het Endotoxine toetsingskader; in het eerste kwartaal van 2022 wordt dit kader door de 3 omgevingsdiensten in Brabant geactualiseerd.

Daarnaast neemt de gemeente Oirschot deel aan het Regionaal Meetnet. Met een 'Regionaal Meetnet' is in de regio Zuidoost-Brabant gestart met het meten van de luchtkwaliteit. Het Regionaal Meetnet is zo ingericht dat een goed beeld ontstaat van de luchtkwaliteit (en later ook geluidniveau) in heel de regio Zuidoost-Brabant. De kennis die wordt opgedaan, kan uiteindelijk leiden tot beleid voor een gezondere samenleving. In de gemeente Oirschot zijn / komen 2 meetpalen die ‘realtime’ stikstofdioxide en fijnstof gaan meten. De focus ligt daarbij op het stedelijk gebied, het gebied rond de luchthaven en het buitengebied met veel veehouderij, maar ook op de snelwegen. Alle data zijn daarbij openbaar⁹. Zo kunnen inwoners straks zelf zien hoe het staat met de luchtkwaliteit in hun omgeving.

Schone Luchtakkoord

Het Schone Lucht Akkoord (SLA) is in 2020 gesloten tussen het Rijk, provincies en diverse gemeenten. De-ze partijen willen de negatieve gezondheidseffecten van binnenlandse bronnen halveren in 2030 ten opzichte van 2016. Het doel van het Schone Luchtakkoord is om gezamenlijk de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Deelnemende partijen nemen maatregelen om de luchtverontreiniging van binnenlandse bronnen te beperken. De ambitie is om daarmee 50% gezondheidswinst te bereiken in 2030 ten opzichte van 2016. Oftewel: een halvering van de gezondheidsschade als gevolg van binnenlandse bronnen. Dat betekent dat mensen langer, gezonder en met meer kwaliteit leven. Het College van Oirschot onderschrijft de ambities van het Schone Luchtakkoord; er moeten na onderkenning echter 26 vaste (verplichte) maatregelen worden uitgevoerd. Bij het schrijven van deze nota is een regionale lobby richting de Rijksoverheid gestart, ten behoeve van financiële ondersteuning aan gemeenten die het SLA ondertekenen. Dit zodat ook kleinere gemeenten zoals Oirschot bij het Schone Lucht Akkoord kunnen aansluiten.

9) <https://odzob.nl/meetnet>

BIJLAGE I Positieve gezondheid

Gezondheid is het vermogen om je aan te passen en zelf te beslissen hoe om te gaan met de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.

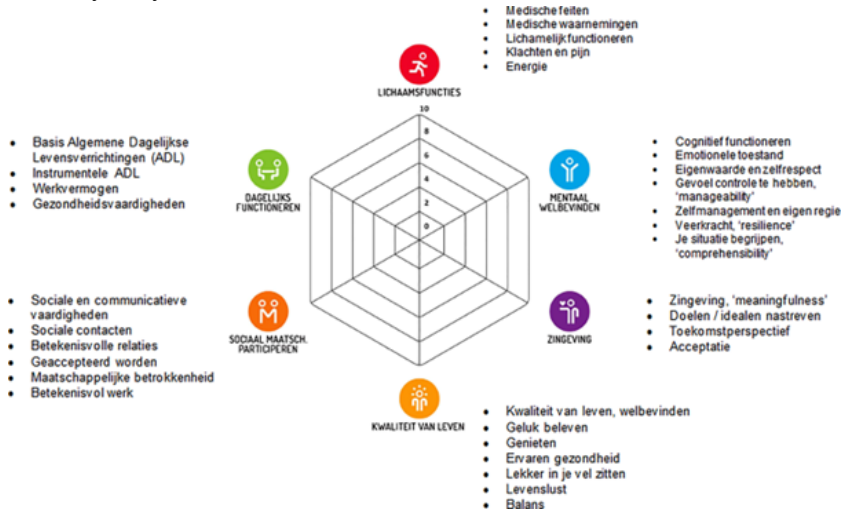
De definitie van gezondheid bij positieve gezondheid wijkt in twee opzichten af van de "oude" WHO-definitie. Allereerst ziet men gezondheid niet als een statisch gegeven (dus geen staat van volledig welbevinden) maar als het vermogen om veerkrachtig te zijn, de regie te voeren en zich aan te passen. Zo worden mensen aan-gesproken op hun vermogen tot actie en niet benaderd als passieve zieke of als patiënt.

Positieve Gezondheid betekent dat iemand zingeving ervaart en vaardigheden ontwikkeld heeft om de uit-dagingen van het leven aan te kunnen. Een tweede verschil is dat er zes dimensies zijn waarmee men 'ge-zondheid' in kaart kan brengen, anders dus dan de drie (sociaal, fysiek, mentaal) van de WHO.

De zes dimensies of indicatoren zijn:

- lichaamsfuncties (bijvoorbeeld: ik voel me gezond en fit),
- mentaal welbevinden (bijvoorbeeld: ik voel me vrolijk),
- zingeving (bijvoorbeeld: ik ken mijn plek, ik heb vertrouwen in mijn toekomst),
- kwaliteit van leven (bijvoorbeeld: ik geniet van mijn leven),
- meedoen (bijvoorbeeld: ik heb goed contact met andere mensen) en
- dagelijks functioneren (bijvoorbeeld: ik kan goed voor mezelf zorgen).

De zes dimensies zijn verwerkt in een zogenaamd spinnenwebdiagram. Het spinnenweb is bedoeld als leid-raad voor een gesprek, bijvoorbeeld tussen arts en patiënt over diens gezondheid en welbevinden. Niet het oordeel van de professional staat centraal, maar dat wat de persoon zelf belangrijk vindt en waar hij of zij aan wil werken.

BIJLAGE II Trends en ontwikkelingen gezondheid Oirschot

DEEL 1: Resultaten uit jeugdmonitor 12-18 jaar (najaar 2019)

Positieve resultaten

- ✓ 88% vindt de eigen gezondheid (heel) goed
- ✓ 84% woont bij beide ouders
- ✓ 75% geeft woonbuurt een rapportcijfer van 8 of meer
- ✓ 83% is lid van een club of vereniging
- ✓ 98% heeft geen grote schulden

Zorgen over

A. MENTALE GEZONDHEID

Het aantal jongeren dat zich psychisch ongezond voelt is gestegen t.o.v. 2011 (19% vs 11%).

30% van de jongeren in Oirschot voelt zich vaak gestrest. Met name door school en "alles dat ze moeten doen".

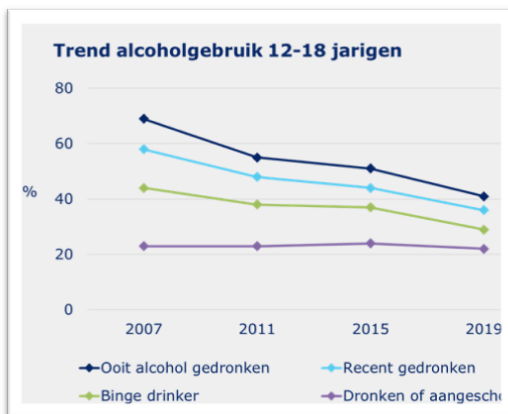

Eenzaamheid (zowel sociaal als emotioneel) is gestegen van 22% in 2015 naar 32% in 2019. 5% van de jongeren voelt zich ernstig eenzaam. Deze significante toename speelt in de hele regio.

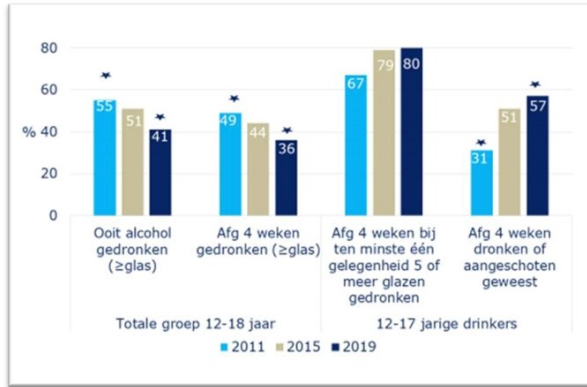
Het aantal jongeren dat in de afgelopen 12 maanden suicide heeft overwogen is gestegen van 8% in 2015 naar 13% in 2019. Deze zorgwekkende, significante toename speelt in de hele regio. Opvallend is dat deze jongeren dit delen met vrienden (67%) of huisarts/ hulpverlener (15%). Geen van de jongeren deelt deze gedachten met familie.

B. ALCOHOL

In Oirschot is een significante afname (t.o.v. 2011) te zien bij de 12-18 jarigen die ooit gedronken hebben en de afgelopen 4 weken gedronken hebben. In de regio is deze trend ook te zien. Maar het alcoholgebruik onder jongeren in Oirschot is nog steeds relatief hoog en hoger dan in de regio.

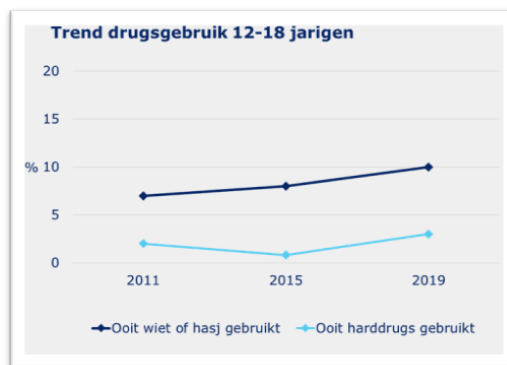

Onderstaande tabel geeft verder aan dat de 12-17 jarigen uit Oirschot die wél drinken meer drinken dan bij vorige metingen:

C. DRUGS

Plm. 180 jongeren uit Oirschot (11%) hebben wel eens drugs gebruikt. Softdrugs 10%, harddrugs 3%. Deze cijfers zijn gemiddelden van de groep 12- 18 jarigen in Oirschot. Als we de regionale cijfers splitsen naar leeftijd, zien we grote verschillen in de jongste en oudste groepen bij de jongeren:

	12-15 jaar	16- 18 jaar
Ooit softdrugs gebruikt	1%	20%
Ooit harddrugs gebruikt	0,3%	4
Ooit lachgas gebruikt	1%	11%

DEEL 2: Resultaten uit gezondheidsmonitors 18-65 en 65 jaar+ (najaar 2020)

Positieve resultaten

- ✓ 82% voelt zich gelukkig. Welbevinden iets positiever dan regio.
- ✓ > 90% geeft een voldoende voor de eigen woning/ buurt. Veel sociale samenhang.
- ✓ Hoge deelname vrijwilligerswerk en lidmaatschap club
- ✓ > 90% heeft hulp beschikbaar in omgeving
- ✓ Steeds minder inwoners moeite met rondkomen.

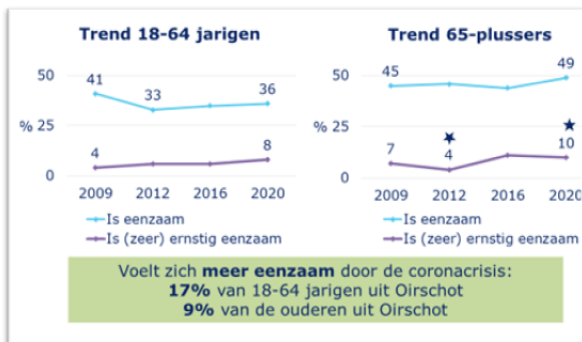
Zorgen over

A. WELBEVINDEN; ERVAREN GEZONDHEID, GELUK EN KWETSBAARHEID 65+

De mate waarin mensen door hun gezondheid beperkt worden, bepaalt hoe zij hun gezondheid ervaren. In het algemeen voelen ouderen in de gemeente Oirschot zich gelukkiger dan in de regio. Zoals uit de tabel hierboven blijkt is er echter een duidelijk verschil tussen de ouderen in Oirschot/ Spoordonk en de ouderen in "de Beerzen".

B. EENZAAMHEID

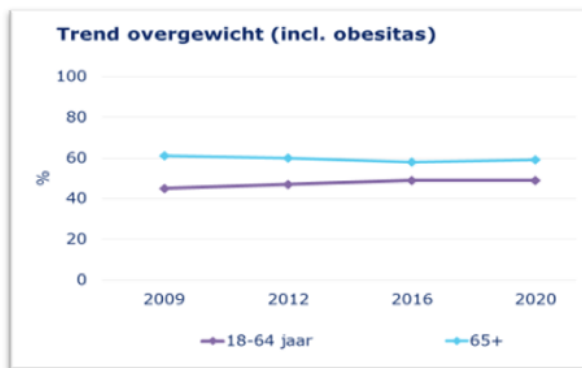

Eenzaamheid is je niet verbonden voelen. Je ervaart een gemis aan een hechte, emotionele band met anderen. Of je hebt minder contact met andere mensen dan je wenst. Eenzaamheid gaat gepaard met kenmerken als negatieve gevoelens van leegte, verdriet, angst en zinloosheid en met lichamelijke of psychische klachten. Eenzaamheidsgevoelens kunnen invloed hebben op je gezondheid, welzijn en kwaliteit van leven.

8% van de 18-64-jarigen in Oirschot is ernstig eenzaam. Onder de 65-plussers is bijna 50% eenzaam en 10% ernstig eenzaam; dit aantal is hoger dan in de regio.

C. OVERGEWICHT

In zijn algemeenheid kan men spreken van overgewicht als iemand meer weegt dan goed is voor zijn/haar gezondheid. Bij ernstig overgewicht spreken we obesitas. Plm. 7850 van de inwoners van 18 jaar en ouder uit Oirschot, is te zwaar.

D. ALCOHOL

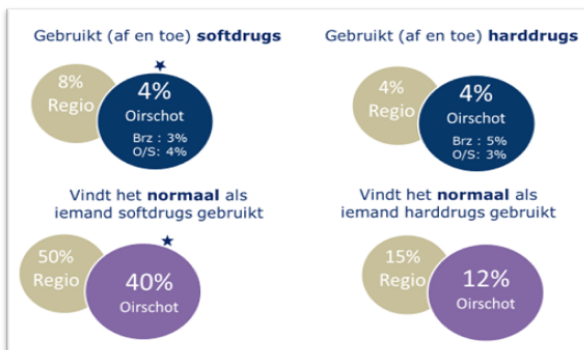

Overmatig drinken betekent meer dan 21 glazen alcohol per week drinken (mannen), of meer dan 14 glazen per week (vrouwen).

De alcohol richtlijn vanuit de gezondheidsraad is niet meer dan 1 glas alcohol per dag. 73% van de inwoners houdt zich niet aan deze norm; dat geldt ook voor 55% van de 65- plussers. Het alcoholgebruik van volwas-senen is hoger dan in de (sub) regio.

E. DRUGS (VOLWASSENEN)

De groep 18-64- jarigen die (af en toe) softdrugs gebruikt en die het gebruik van softdrugs normaal vindt is in de gemeente Oirschot kleiner dan gemiddeld in de regio.

Ook in Oirschot is echter sprake van een "normalisering van drugsgebruik"; 40% van de 18-64 jarigen vindt het normaal als iemand softdrugs gebruikt. 12% vindt het gebruik van harddrugs normaal.

In de monitorgegevens over de gehele regio Zuidoost- Brabant, zien we duidelijk dat het "gebruik en de zg. normalisering van drugs" met name in de groep van 18 t/m 24 plaatsvindt:

Regio Zuidoost-Brabant	18-24 jaar	25-39 jaar	40-54 jaar	55-64 jaar
Gebruikt af en toe softdrugs	23	12	3	1
Gebruikt af en toe harddrugs	10	7	2	0,6
Vindt het normaal wanneer iemand softdrugs gebruikt	74	60	42	32
Vindt het normaal wanneer iemand harddrugs gebruikt	32	22	10	3

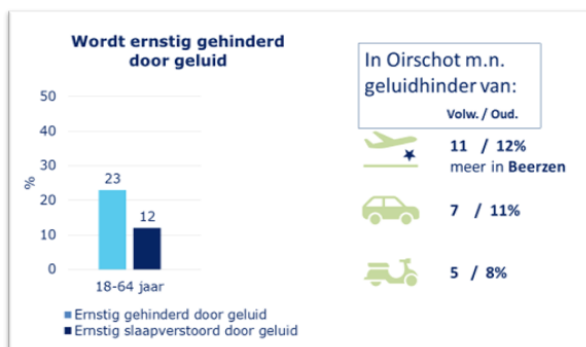
F. DE FYSIEKE RUIMTE

- Bezorgdheid over de invloed van de omgeving op de gezondheid

In de regio is sprake van een significantie toename van bezorgdheid over de invloed van de omgeving op de gezondheid. In Oirschot is het aantal mensen dat zich hierover zorgen maakt, gedaald sinds 2016.

• Ernstige geluidhinder en slaapverstoring

Een van de belangrijkste effecten van geluidhinder is slaapverstoring; vaker wakker worden, onrustiger sla-pen en minder diep slapen. De invloed van geluidhinder op de slaap kan de gezondheid nadelig beïnvloe-den omdat slaap noodzakelijk is voor lichamelijk en geestelijk herstel.

Geluidhinder door vliegverkeer is in Oirschot significant hoger dan in de regio; 12% vs. 7% (18-43 & 65- plussers).

6% in de hele gemeente is ernstig slaapverstoord door vliegverkeer. Ouderen uit de Beerzen hebben het vaakst geluidhinder door vliegverkeer; 16% ten opzichte van 11% in de rest van de gemeente Oirschot.

• Hittestress

Boven een bepaalde waarde kunnen hoge temperaturen leiden tot hittestress, afhankelijk van omgevings- en persoonlijke omstandigheden. Deze hittestress kan leiden tot een verminderd thermisch comfort, slaapver-storing, gedragsverandering (grotere agressie) en verminderde arbeidsproductiviteit. Hittestress kan echter ook tot serieuze hitte gerelateerde ziekten leiden zoals: huiduitslag, krampen, oververmoeid-heid, beroertes, nierfalen en ademhalingsproblemen. Soms kan hittestress zelfs sterfte tot gevolg hebben.

Tijdens hittegolven nemen zowel het bezoek aan ziekenhuizen (voor noodgevallen) en sterfte beduidend toe. In Nederland stijgt tijdens hittegolven de sterfte met 12% (ongeveer 40 doden per dag extra). De meest ge-voelige mensen voor hitte-gerelateerde ziekten en sterfte zijn ouderen boven de 75 en chronisch zieken.

Ten opzichte van 2016 vinden meer inwoners van Oirschot dat er in de buurt onvoldoende plekken voor ver-koeling zijn:

	2016	2020
18- 64 jr	11%	18%
65 jr en ouder	7%	12%

BIJLAGE III Resultaten speerpunten LGB Oirschot 2017-2020

1. Speerpunt Eenzaamheid en sociaal isolement		
Indicatoren ¹	Meting ²	Resultaat
Trenddaling van het aandeel (zeer) ernstig eenzame 65-plussers.	GGD Monitor	2016: 11% 2020: 10%
Trenddaling van het aandeel zeer ernstig eenzame volwassenen (18-65 jaar).	GGD Monitor	2016: 6% 2020: 8% Sociale eenzaamheid gestegen van 17% naar 22%) ³
Stabilisatie/ geen toename van het aandeel 65-plussers met een beperkt sociaal netwerk.	GGD Monitor	2016: 31% 2020: 33%

2. Speerpunt Alcohol en Drugsgebruik jongeren		
Indicatoren	Meting	Resultaat
Trenddaling van het aandeel jongeren dat alcohol heeft gedronken in de afgelopen 4 weken.	GGD Monitor	2015: 44% 2019: 36%
Trenddaling van het aandeel jongeren jaar dat zegt dat ouders alcoholgebruik goedkeurt.	GGD Monitor	2015: 60% 2019: 55%
Geen toename van het aandeel jongeren dat wel eens drugs heeft gebruikt	GGD Monitor	2015: 8% 2019: 10%
Verhoging gemiddelde startleeftijd alcoholgebruik.	GGD Monitor	<u>1^e alcoholgebruik 12- 13 jaar</u> 2011: 13% 2015: 8% 2019: 5% <u>1^e alcoholgebruik 14-15 jaar</u> 2011: 33% 2015: 34% 2019: 24%
Geen toename van jongeren met lage weerbaarheid.	GGD Monitor	2015: 2% 2019: 7%

3. Speerpunt Weerbaarheid ouders		
Indicatoren	Meting	Resultaat
Trenddaling van ouders die soms tot vaak problemen ervaren bij de opvoeding	GGD Monitor	2017: 30 % 2021: 28%

4. Speerpunt Een gezonde leefomgeving		
Indicatoren	Meting	Resultaat
Trenddaling van het aandeel mensen dat zich zorgen maakt over de overdracht van infectieziektes van dier op mens.	GGD Monitor	<u>Volwassenen</u> 2016: 29% 2020: 33% <u>65+</u> 2016: 30% 2020: 34%

2) Gezond samenleven 2017- 2020: "meting vanuit GGD monitors"

1) Indicatoren uit "Gezond samenleven 2017- 2020"

3) Sociale eenzaamheid= bij niemand terecht kunnen en niet veel mensen volledig kunnen vertrouwen

Trenddaling van het aandeel mensen dat zich zorgen maakt over de invloed van de omgeving op de eigen gezondheid.	GGD Monitor	<u>Volwassenen</u> 2016: 26% 2020: 21% <u>65+</u> 2016: 26% 2020: 22%
--	-------------	---

BIJLAGE IV Nadere uitwerking Oirschotse Ambities

(Basis voor de lokale Uitvoeringsagenda)

1. Een gezonde start

Naast de uitvoering van de basistaken jeugdgezondheidszorg door de GGD, hebben we aandacht voor (aanstaande) ouders voor wie de opvoeding van jonge kinderen een extra uitdaging is.

Sinds 2020 bestaat in Oirschot de coalitie Kansrijke Start, waarvan ketenpartners uit het geboortedomein en het sociaal domein deel uitmaken. We richten ons op versterking van de onderlinge samenwerking en op kwetsbare groepen.

Verder kennen we sinds 2021 de Lokale Educatieve Agenda (LEA), waarin het (collectief) preventief aanbod is meegenomen. Onze samenwerkingspartners zijn de Voorschoolse voorzieningen, Primair onderwijs, Voortgezet onderwijs, Jeugdhulpverlening, maatschappelijk werk, jongerenwerk, Jeugdgezondheidszorg en de Bibliotheek.

In het najaar 2021 vindt de Jeugdmonitor 0- 11 jaar plaats; opvallende trends daaruit worden in 2022 meege-nomen in de uitvoeringsagenda.

Ambitie	Lokale doelstellingen 2022- 2026
Een gezonde start	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ouders goed voorbereid aan de zwangerschap beginnen ✓ Medische en sociale problemen tijdens de zwangerschap tijdig worden gesignaleerd en hulp wordt geboden ✓ Opvoedstress bespreekbaar wordt en er opvoedondersteuning is zodat ontwikkelings- en opvoedproblemen voorkomen worden

2. Een gezonde leefstijl

We blijven een gezonde en actieve leefstijl bij jeugdigen stimuleren. We zetten sporten en bewegen in als middel om een gezonde leefstijl van jeugdigen te stimuleren. We continueren de waardevolle activiteiten van voorgaande jaren. Vanuit Oirschot in Beweging wordt de verbinding gelegd met andere sectoren zoals zorg en welzijn. We maken "overgewicht" een speerpunt in ons Lokaal Preventieakkoord. Met het jongerenwerk, politie, gemeente (handhaving), en de jeugdgezondheidszorg werken we samen om het gebruik van alcohol en/of drugs bij jongeren terug te dringen. Aan het einde van 2022 is er een nieuw preventie- en handavingsplan Alcohol voor Oirschot. Daarnaast volgen we de ervaringen van de andere Kempengemeenten met het werken volgens het (IJslandse) preventie- model op de voet. We maken "alco-holgebruik onder jongeren" een speerpunt in ons Lokaal Preventieakkoord. We gebruiken een deel van de extra middelen vanuit het Rijk (n.a.v. Covid 19) ten behoeve van het stimuleren van een gezonde leefstijl bij jongeren (minder middelengebruik en minder overgewicht).

Sinds september 2020 participeren we in "drugs, wat doet het met jou?"; een regionaal project van gemeenten in de politieregio Oost-Brabant, diverse GGD 's en Novadic Kentron. Met vereende krachten wordt er gewerkt aan succesvolle interventiemethode die lokaal kunnen worden ingezet.

We gaan de samenwerking aan met huisartsen in Oirschot zodat onze wederzijdse acties niet alleen aansluiten maar elkaar ook versterken. Gezien de eerdergenoemde wisselwerking tussen sociaaleconomische status en gezondheid geven we (zo laagdrempelig mogelijk) extra aandacht voor een gezonde leefstijl aan inwoners met een lagere sociaaleconomische status.

Door het inzetten van voorlichting en activiteiten komt er meer bewustwording rondom een gezonde leefstijl. Pas wanneer mensen voldoende kennis hebben over een gezonde leefstijl en de effecten daarvan, kan men bewust eigen keuzes maken en de eigen regie pakken

We passen "selectieve preventie toe" ten behoeve van gezinnen met een lage SES, omdat kinderen uit deze gezinnen:

- hun gezondheid minder vaak als goed ervaren;
- vaker overgewicht (23% versus 7%) hebben;
- vaker slaapproblemen hebben;
- minder vaak lid zijn van een sportvereniging, minder bewegen en minder buiten spelen;
- een hoger beeldschermgebruik hebben;
- minder vaak dagelijks ontbijten en minder fruit en groente eten;
- minder water en meer zoete drankjes drinken en
- vaker opgroeien in een omgeving waar gerookt wordt.

We zetten een deel van de extra middelen (n.a.v. Covid 19) die vanuit het Rijk zijn ontvangen in voor extra ondersteuning van deze kwetsbare groepen.

Ambitie Oirschot	Lokale doelstellingen 2022- 2026
------------------	----------------------------------

Een gezonde leefstijl	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Minder jongeren onder de 18 alcohol drinken en dat het alcoholgebruik door volwassenen afneemt ✓ Minder jongeren en jongvolwassenen drugs gebruiken ✓ Het aantal kinderen met overgewicht niet toeneemt en het aantal volwassenen met overgewicht minder wordt ✓ Sport en bewegen voor iedereen mogelijk is en dat meer kinderen voldoen aan de beweegnorm ✓ Minder jongeren roken ✓ Gehoorschade als gevolg van vrijetijdslawaai zoveel mogelijk wordt voorkomen
-----------------------	--

3. Een gezonde geest

A. Jongeren weerbaar en mentaal gezond

Weerbare mensen kunnen omgaan met tegenslagen, komen voor zichzelf op en geven hun grenzen aan. De adolescentieperiode (12-25 jaar) is een levensfase voor jongeren om zich mentaal te ontwikkelen, los te komen van ouders en hun grenzen op te zoeken. Dat maakt jongeren meer vatbaar voor negatieve invloeden, verleidingen en tegenslagen. Door het versterken van de weerbaarheid van jongeren zijn zij meer in staat met ingrijpende gebeurtenissen of verleidingen om te gaan. Dat leidt tot beter resultaat op school, op sociaal-emotioneel vlak en een hoger welbevinden.

Het aantal jongeren in Oirschot dat zich psychisch ongezond voelt is in 2020 gestegen naar 19% (2011: 11%). Uit de jeugdmonitor Oirschot van de GGD komt verder naar voren dat scholieren veel stress ervaren (30%). Tenslotte is het aantal jongeren dat in de afgelopen 12 maanden suïcide heeft overwogen gestegen van 6% in 2015 naar 10% in 2019. Deze zorgwekkende, significante toename speelt in de hele regio.

Landelijk gezien is onder jongeren van 15 tot 20 jaar zelfdoding tegenwoordig de meest voorkomende doodsoorzaak; extra kwetsbaar zijn jongeren die lesbisch, homo, bi en/of transgender zijn en jongeren met een vorm van autisme.

Suïcidepreventie overstijgt verschillende domeinen, zoals: ggz, onderwijs, media en het sociaal domein. Vanuit de gemeente zullen we psychische gezondheid en suïcide-preventie dan ook op zoveel mogelijk tafels met onze partners agenderen.

B. Terugdringen (ernstige) eenzaamheid onder (oudere) inwoners

Onder de 65-plussers in Oirschot is bijna 50% eenzaam en 10% ernstig eenzaam; dit aantal is hoger dan in de regio.

We zetten in op het in stand houden dan wel realiseren van laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden bij onze welzijnsinstellingen en culturele instellingen. De buitenruimte richten we zodanig in dat bewegen en sociale ontmoeting worden gestimuleerd.

Deelname aan sport- en beweegprogramma's vanuit Oirschot in Beweging, draagt bij aan nieuwe kansen voor ontmoeting.

De eerste stap om eenzaamheid te doorbreken, is door het te herkennen. Hoe eerder eenzaamheid wordt gesignaleerd, hoe meer je voor iemand kunt betekenen. Daarnaast is het belangrijk dat de eenzame zelf beseft dat hij/zij eenzaam is en zelf aan zet is om hier weer uit te komen. We zetten een deel van de extra Rijksmiddelen in (n.a.v. Corona) ten behoeve van bestrijding eenzaamheid bij ouderen. Vanuit deze coalitie willen we:

- Maatschappelijke aandacht creëren voor eenzaamheid onder ouderen
- Ons richten op het versterken van de eigen mogelijkheden hoe om te gaan met lastige situaties in het leven zoals bijvoorbeeld het omgaan met gevoelens van eenzaamheid (waar nodig met ondersteuning van bijvoorbeeld vrijwilligers)
- het taboe op eenzaamheid doorbreken en bespreekbaar maken
- de betreffende ouderen beter bereiken, bestaande aanpakken intensiveren en nieuwe initiatieven starten ter voorkoming en terugdringing van eenzaamheid bij zelfstandig wonende ouderen.

Ambitie	Lokale doelstellingen 2022- 2026
Een gezonde geest	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Meer jongeren weerbaar en mentaal gezond zijn ✓ Minder inwoners zich (ernstig) eenzaam voelen

Coronaherstelplan

Ook het coronavirus en de lockdown hebben een flinke impact gehad op het welbevinden van veel mensen. Om deze negatieve effecten hiervan zoveel mogelijk te beperken, verstrekt het Rijk ons inci-

dentele midde-len. We hebben de LEV-groep als hoofdaannemer voor zorg en welzijn gevraagd om met de middelen uit de steunpakket sociaal en mentaal welzijn een integraal herstelplan te ontwikkelen gericht op het vergroten van het welzijn van onze inwoners (0-100 jaar). We hebben hiervoor kaders meegegeven zoals samenwerking met andere partijen zoals professionele partners en lokaal verenigingsleven en aansluiting op al bestaand beleid of bestaande activiteiten om te voorkomen dat er op zichzelf staande eenmalige activiteiten ontstaan.

Het coronaherstelplan bestaat uiteindelijk uit twee deelplannen: één voor jeugdigen en één voor volwassenen. Er is aandacht voor bepaalde specifieke kwetsbare groepen in beide deelplannen. LEVgroep heeft de deelplannen ontwikkeld samen met andere partijen zoals MEE en GGD. Voor het deelplan jeugd geldt dat o.m. aangesloten is op de behoefte van het onderwijs en kinderopvang. De activiteiten in de plannen zijn al in uitvoering of worden de komende periode opgepakt.

4. Een gezonde omgeving

Een gezonde (leef)omgeving: biedt een goede toegang tot voorzieningen (zoals scholen, winkels, buurthuis) en openbaar vervoer, voor iedereen;

- nodigt uit tot een gezonde leefstijl zoals wandelen, fietsen, spelen, ontspannen, eten of elkaar ontmoeten;
- is schoon, heel en veilig en
- is toegankelijk voor alle gebruikers (denk aan ouderen, kinderen en gehandicapten).

We zetten ons in voor een gezonde fysieke leefomgeving waarbij we, vanuit onze rol en mogelijkheden, rekening houden met het voorkomen van geluidsoverlast, hittestress, luchtvervuiling en bodemvervuiling. Daarnaast zetten we in op het realiseren van een fysieke omgeving die bewegen én ontmoeten stimuleert. Gezondheid dient in deze periode een vaste plek te krijgen in belangenafwegingen in het ruimtelijk beleid. De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023 en een intensievere samenwerking tussen de domeinen zullen hierbij helpend zijn.

Samen kijken we hoe de fysieke omgeving kan bijdragen aan gezondheid of de gezondheidsrisico's kan beperken.

Ambitie	Lokale doelstellingen 2022- 2026
Een gezonde omgeving	<p><i>Wij willen dat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Gezondheid vanaf 2023 een vast onderdeel van de belangenafwegingen in het ruimtelijk domein is en dat de domeinoverstijgende samenwerking vanzelfsprekend is binnen de gemeentelijke organisatie ✓ De inrichting van de omgeving uitnodigt om gezonde keuzes te maken ✓ Gezondheid een volwaardig, integraal onderdeel van de omgevingsplannen wordt